

70420204 – Hududlarni kompleks rivojlantirish (RD– Regional Development)

**MAGISTRATURA MUTAXASSISLIKLARI
FANLARIDAN KIRISH SINOVLARI
DASTURI**

Toshkent- 2025

“Magistratura mutaxassisliklari fanlaridan kirish sinovlari dasturi” Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi Kengashining 2025-yil 12-iyundagi 1-son majlis bayonnomasi bilan ma'qullangan.

Tuzuvchilar: sots.f.d., prof. M.B.Bekmurodov, yu.f.d., i.f.f.d., dots. S.A.Sattarov, prof. Sh. Asadov, s.f.d., Q.Jo‘rayev, i.f.d., prof. D.N.Raximova, t.f.d, prof. A.E. Yuldashev, i.f.n., dots. U.U.Pardayev, psix.f.f.d., dots. L.U.Inagamova, i.f.f.d., dots. A.X.Xolov, fil.f.f.d., dots. M.A.Yunusov., s.f.f.d.G.O.Sa’diyeva, fil.f.f.d.,dots. M.Ch. Chutpulatov.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi magistratura mutaxassisliklari fanlaridan kirish sinovlari
DASTURI

Kirish

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-158-son va “Istiqbolli kadrlarni maqsadli tayyorlash hamda ularni davlat boshqaruvi va xizmatiga samarali jalb etish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 2025-yil 5-maydagi PF-78-son farmonlarida belgilangan vazifalar ijrosini ta’minlash maqsadida, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi (bundan keyingi o‘rinda – Akademiya) zamonaviy ta’lim standartlari asosida “Davlat boshqaruvi” (Master of Public Administration), “Hududlarni kompleks rivojlantirish” (Master of Complex Development of Regions), “Inson resurslarini rivojlantirish” (Master of Human Resource Development) magistratura mutaxassisliklari bo‘yicha iqtisodiyot tarmoqlarini rivojlantirishning ustuvor vazifalarini hal etishga qodir bo‘lgan yuqori malakali boshqaruv kadrlari tayyorlashni amalga oshirmoqda.

Istiqbolli kadrlarni maqsadli tayyorlash hamda ularni davlat boshqaruvi va xizmatiga samarali jalb etishda vatanparvar, inson qadrini e‘zozlaydigan, korrupsiyaga toqatsiz va professional yangi avlod rahbar kadrlarini zaxirasini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Akademiyaga tinglovchi sifatida qabul test sinovlari shaklida tashkil etilib, unga davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlari, yirik uyushmalar, aksiyadorlik jamiyatlari va boshqa xo‘jalik yurituvchi subyektlarning rahbar va mutaxassislari orasidan, suhbat asosida saralash bosqichlaridan o‘tgan nomzodlar tavsiya etiladi.

Test sinovlarini o‘tkazishdan asosiy maqsad – yuqori kasbiy bilim va ilmiy yutuqlarga, ijodiy va ilmiy salohiyatga, yuksak intellektual va rahbarlik qobiliyati, ma’naviy-axloqiy fazilatlariga ega bo‘lgan nomzodlarni tanlash jarayonida raqobat muhitini yaratish va ta’minlashdan iborat.

Akademiya tinglovchiligiga nomzodlarning: Markaziy Osiyo mutafakkirlarining ijtimoiy-siyosiy qarashlari, “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi va uning ustuvor yo‘nalishlari, O‘zbekiston Respublikasi siyosiy tizimining shakllanishi va rivojlanishi, tashqi siyosati, yangi tahrirdagi Konstitutsiya mazmuni, davlat siyosati va boshqaruvining huquqiy asoslari, inson huquq va erkinliklari, fuqarolik jamiyati institutlarining huquqiy asoslari kabi yo‘nalishlar bo‘yicha bilimlarini baholashga qaratilgan dastur ishlab chiqilgan.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi faoliyatini takomillashtirish bo‘yicha qo‘yilgan vazifalardan kelib chiqib, bo‘lajak rahbar xodimning tahliliy fikrlash va strategik rejalashtirish, turli

masalalarning maqbul yechimini topish, tashabbuskorlik va yetakchilik ko'nikmalariga egaligi, rahbarga xos qadriyatlar hamda tafakkur tarzi darajasini aniqlashda psixologik testlar muhim ahamiyatga ega.

Mazkur testlar shaxsning turli xususiyatlari majmuini qamrab oladi hamda rahbar va xodimni ma'lum lavozimga tanlashda ishonchli ma'lumotlar taqdim etadi. Intellektual qobiliyat, tahliliy va mantiqiy fikrlashni aniqlashda qo'llaniladigan testlar – shaxsning fikrlashi, muammoga tizimli yondashuvi, tegishli boshqaruv qarorlarini qabul qila olishini aniqlash vositasi sifatida muhim afzalliklarga ega.

ASOSIY QISM

SIYOSIY-HUQUQIY SOHADA

1-mavzu. Markaziy Osiyo mutafakkirlarining ijtimoiy-siyosiy qarashlari

Markaziy Osiyoda yetishib chiqqan ulugʻ mutafakkirlarning adolat, davlat boshqaruvida masʼuliyat, ilm-u maʼrifatga asoslangan jamiyat haqidagi gʻoyalari. Eng taniqli mutafakkirlar va ularning ijtimoiy-siyosiy gʻoyalari. Ab-u Nasr Forobiyning «fozil jamiyat» gʻoyasi. Ab-u Rayhon Beruniy – ijtimoiy-siyosiy fikrlar rivojida chuqur iz qoldirgan ensiklopedik shaxs. Ibn Sinoning maʼnaviy-axloqiy va siyosiy fikrlari. Yusuf Xos Hojibning «Qutadgʻu bilig» asarida odil podshoh, podshoh va vazirlarning xalq oldidagi masʼuliyati haqida. Alisher Navoiy asarlarida “odil podshoh” obrazi; davlat va jamiyatda maʼrifatning oʻrni; rahbar masʼuliyati. Sohibqiron Amir Temurning “Temur tuzuklari” asarida siyosat, siyosiy tizim va siyosiy boshqaruvga doir qarashlari. Z.M.Boburning “Boburnoma” asarida ijtimoiy-siyosiy qarashlarning aks etishi. Jadidchilik namoyandalarining siyosiy islohotlar, jamiyat va boshqaruv haqidagi qarashlari

2-mavzu. "Oʻzbekiston – 2030" strategiyasi va uning ustuvor yoʻnalishlari

"Oʻzbekiston – 2030" strategiyasi adolatli jamiyat va qonun ustuvorligi yoʻnalishidagi ustuvor maqsad va vazifalar (sud-huquq tizimini chuqur isloh qilish, fuqarolar huquqlari va erkinliklarini kafolatlash, korrupsiyaga qarshi kurashning institutsional mexanizmlarini kuchaytirish, davlat xizmatlarini raqamlashtirish orqali shaffoflikni taʼminlash). Inson kapitali va ijtimoiy sohalarni rivojlantirish yoʻnalishidagi ustuvor maqsad va vazifalar (taʼlim sifatini oshirish, sogʻliqni saqlash tizimini raqamlashtirish va sifatini yaxshilash, xotin-qizlar va yoshlar siyosatini qoʻllab-quvvatlash, kambagʻallikni qisqartirish va ijtimoiy himoyani kuchaytirish). Iqtisodiyotni liberallashtirish va sanoatni rivojlantirish yoʻnalishidagi ustuvor maqsad va vazifalar (iqtisodiyotida davlat ishtirokini yanada qisqartirish va xususiy sektorni qoʻllab-quvvatlash, investitsiya muhitini yaxshilash va xorijiy sarmoyalarni keng jalb etish, qishloq xoʻjaligi va sanoatning yuqori qoʻshilgan qiymat zanjiriga oʻtishi, energetika, logistika va raqamli infratuzilmani rivojlantirish). Suv resurslarini tejash va atrof-muhitni muhofaza qilish yoʻnalishidagi ustuvor maqsad va vazifalar (suv resurslarini samarali boshqarish, “yashil muhit” va “yashil energiya” loyihalarini amalga oshirish, aholining ekologik bilim va madaniyatini oshirish). Xalqaro hamkorlik, ochiq va konstruktiv tashqi siyosat hamda xavfsizlikni taʼminlash yoʻnalishidagi ustuvor maqsad va vazifalar (qoʻshni davlatlar, anʼanaviy

hamkor davlatlar va xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni yanada chuqurlashtirish, mudofaa salohiyatini yanada yuksaltirish, mamlakatni turli xavf-xatar va tahdidlardan himoya qilish).

3-mavzu. O‘zbekiston Respublikasi siyosiy tizimining shakllanishi va rivojlanishi

“Siyosiy tizim” tushunchasi, uning obyektiv mazmuni va tarkibiy elementlari (davlat hokimiyati institutlari, siyosiy partiyalar, fuqarolik jamiyati institutlari, jamoat birlashmalari, ommaviy axborot vositalari, demokratik saylovlar) O‘zbekiston Respublikasi davlat boshqaruvi shakli. Prezidentlik respublikasi va uning tavsifiy belgilari. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining asosiy vakolatlari. O‘zbekiston Respublikasida hokimiyatlar bo‘linishi prinsipi. Qonunchilik, sud va ijroiya hokimiyatlari. Qonunchilik hokimiyati. Oliy Majlis va uning palatalari: shakllantirish tartibi va faoliyati mexanizmlari. Sud hokimiyati: Konstitutsiyaviy sud, Oliy sud, ma’muriy, fuqarolik, jinoiy va iqtisodiy sudlar. Sud hokimiyatining asosiy tamoyillari. Ijroiya hokimiyati: O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti, Vazirlar Mahkamasi, mahalliy hokimiyat organlari. Siyosiy partiyalar va ularning mafkuraviy g‘oyalari. Fuqarolik jamiyati institutlari: nodavlat notijorat tashkilotlari, OAV, kasaba uyushmalari. O‘zbekiston Respublikasining saylov tizimi. Aralash saylov tizimi tushunchasi. Saylovning asosiy tamoyillari. Saylovning asosiy bosqichlari. Prezident, parlament va mahalliy kengashlar saylovlari.

4-mavzu. O‘zbekiston Respublikasining ochiq, tinchliksevar va pragmatik tashqi siyosati

Markaziy Osiyo mintaqasida amaliy hamkorlikni sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish maqsadlari. O‘zbekiston Respublikasi va Markaziy Osiyo davlatlari aloqalarining faollashuvi va mintaqaviy hamkorlik dinamikasi. Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlarining Maslahat uchrashuvlari. O‘zbekiston Respublikasining xalqaro tashkilotlardagi faoliyati. O‘zbekiston – BMT hamkorlik aloqalari. O‘zbekiston – YUNESKO hamkorlik aloqalari, O‘zbekiston – SHHT hamkorlik aloqalari, O‘zbekiston – TDT hamkorlik aloqalari. O‘zbekiston Respublikasining xalqaro va mintaqaviy tashkilotlar doirasida ilgari surgan muhim taklif va tashabbuslari. An’anaviy sherik davlatlar bilan o‘zaro aloqalarning rivojlanishi. Afg‘oniston bilan o‘zaro manfaatli aloqalarni rivojlantirish va uning tiklanishiga ko‘maklashish.

5-mavzu. Yangi tahrirdagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining mazmuni

Yangi tahrirdagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasini qabul qilish zaruriyati. Yangi tahrirdagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi muqaddimasi mazmuni. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasiga yangi kiritilgan huquq va erkinliklar. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasiga o‘zgartish va qo‘shimchalar kiritish tartibi. O‘zbekiston – suveren Respublika. O‘zbekistonning davlat boshqaruv shakli. O‘zbekiston – demokratik davlat. O‘zbekiston – huquqiy davlat. O‘zbekiston – ijtimoiy davlat. O‘zbekiston – dunyoviy davlat. Konstitutsiyaning to‘g‘ridan to‘g‘ri amal qilishi. Konstitutsiya va qonun ustunligi.

6-mavzu. Davlat siyosati va boshqaruvining huquqiy asoslari

Tashqi siyosatning konstitutsiyaviy asoslari. Davlat hokimiyatining bo‘linishi: qonun chiqaruvchi, ijro va sud hokimiyati. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi maqomi. Qonun ijodkorligi va jarayoni. Senator va Qonunchilik palatasi deputati maqomi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti maqomi. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi maqomi. O‘zbekistonda davlat boshqaruvi organlari tizimi. Sud organlari tizimi. Mahalliy davlat hokimiyati vakillik organlari. Mahalliy kengash deputati maqomi. Mahalliy ijro hokimiyati organlari. Hokim maqomi.

7- mavzu. Insonning huquq – erkinliklari va ularning kafolati

“Inson huquqlari” tushunchasi. Inson huquqlarining turkumlanishi. Inson huquqlariga oid qonunchilik. O‘zbekistonda inson huquq va erkinliklarini ta’minlash tizimi. Shaxsning huquqiy maqomi. Shaxsiy huquqlar. Siyosiy huquqlar. Iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy va ekologik huquqlar. Kafolatlarning turlari. Huquq va erkinliklarni himoya qilish usullari. Sud tomonidan himoya qilish. Milliy institutlar. Ehtiyojmand toifalarni himoya qilish

8-mavzu. Fuqarolik jamiyati institutlarining huquqiy asoslari

“Fuqarolik jamiyati” tushunchasi va uning konstitutsiyaviy asoslari. Fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari faoliyatiga oid qonunchilik asoslar. Nodavlat notijorat tashkilotlari faoliyatining huquqiy asoslari. Jamoat birlashmalari tizimi. Jamoat fondlari. Ommaviy axborot vositalari faoliyatining huquqiy asoslari.

“Jamoatchilik nazorati” tushunchasi. Jamoatchilik nazoratining huquqiy asoslari. “Ijtimoiy sheriklik” tushunchasi. Ijtimoiy sheriklik mexanizmalari.

IJTIMOIIY-IQTISODIY SOHADA

9-mavzu. Milliy ma'naviyatimiz rivojlanish tarixi

O'zbek xalqining ma'naviyati uning tarixan bosib o'tgan iqtisodiy, siyosiy, madaniy rivojlanish yo'liga, imon-e'tiqodiga, dunyoqarashiga, irodasiga, jamiyatda qaror topgan muhitga mos ravishda rivojlanib kelganligi.

Tarixiy bosqichlarga ajratish mezonlarining nisbiyligi. Ma'naviyat rivoji uchun tarixiylik va mantiqiylik, an'anaviylik va zamonaviylik, barqarorlik va o'zgaruvchanlik xosligi. Industrlashgacha bo'lgan jamiyat ma'naviyatida dinning yetakchiligi. "Millat", "milliylik" va "milliy ma'naviyat" tushunchalari. Xalqimiz ma'naviyatining tarixiy bosqichlari va xususiyatlari.

10-mavzu. Ma'naviyat va axloq

"Axloq" tushunchasi. Axloq ma'naviyatning birlamchi negizlaridan ekanligi. Axloqiy tushunchalar va kategoriyalarning mazmun-mohiyati.

Oddiy (elementar) axloqiy tushunchalar. Axloqiy me'yorlarning undovchi (rag'batlantiruvchi) va cheklovchi (taqiqlovchi) vazifalari.

Vijdon axloq ilmi etikaning eng ziddiyatli kategoriyalaridan biri sifatida Vijdon to'g'risidagi qarashlar.

Jamiyat yuksalishi jarayonida turli axloqiy (etik) ta'limotlar va tizimlarning vujudga kelganligi. Axloqning inson va jamiyat faoliyatining barcha ko'rinishlari va yo'nalishlariga ta'sir ko'rsatishi.

11-mavzu. Erkin inson shaxsini yuksaltirish – ma'naviy tarbiyaning maqsadi

Tarbiya ma'naviy hayotning asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida. Ma'naviy tarbiya. Ma'naviy tarbiya bilan bevosita va bilvosita shug'ullanuvchi jamiyat institutlari, Ma'naviy tarbiyaning ilmiy-metodologik masalalari. Tarbiya ma'naviyat praksiologiyasi. Tarbiyaniig vazifalari. Ta'lim-tarbiyaning uzviyligi va farqli jihatlari. Komil inson to'g'risidagi rang-barang va ziddiyatli zamonaviy tasavvurlar

12-mavzu. Tibbiyot sohasida boshqaruv va ijtimoiy islohotlar

"O'zbekiston-2030" strategiyasida sog'liqni saqlash bo'yicha belgilangan maqsadlarning ijrosi. Sog'liqni saqlashda sifatli xizmatlar tashkil etish. Sog'lom turmush tarzi. Aholining tibbiy madaniyatini oshirish. Tibbiyot sohasida boshqaruv. Reproduktiv salomatlik. Ijtimoiy islohotlar.

13-mavzu. “O‘zbekiston 2030” startegiyasida hududlarni kompleks rivojlantirish borasida belgilangan maqsad va vazifalar

Har bir hududning o‘ziga xos tabiiy, iqtisodiy va ijtimoiy salohiyatidan kelib chiqib ixtisoslashtirish. Hududlar o‘rtasidagi ijtimoiy-iqtisodiy tengsizlikni kamaytirish. Hududlarda sanoat, qishloq xo‘jaligi, xizmat ko‘rsatish va turizm sohalarini uyg‘un rivojlantirish. Hududlarni to‘g‘ridan to‘g‘ri investitsiyalar va eksport faoliyatining markaziga aylantirish. Mahalliy infratuzilmani — transport, energetika, suv va sanoat infratuzilmasini modernizatsiya qilish. Shahar va qishloq joylarda aholining munosib hayot darajasini ta‘minlashga qaratilgan loyihalarni kengaytirish.

14-mavzu. “Hududlarni iqtisodiy rivojlantirish” tushunchasi, mohiyati va yondashuvlar

“Hududlarni iqtisodiy rivojlantirish” tushunchasining nazariy asoslari va ahamiyati. Iqtisodiy o‘shish, hududiy barqarorlik va joylarda aholining yashash darajasini oshirishda hududlarning o‘rni. Hududlar o‘rtasidagi ijtimoiy-iqtisodiy nomutanosibliklar. “O‘shish nuqtalari”, “drayver sohalar” va tarmoqli rivojlanish. Qo‘shilgan qiymat zanjiri. Davlat-xususiy sheriklik. Hududlarda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish.

15-mavzu. Hududlarni kompleks rivojlantirishning moliyaviy instrumentlari

Mahalliy byudjet, byudjetlararo munosabatlar, davlat maqsadli jamg‘armalari, infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish usullari, davlat-xususiy sheriklik (DXSH) shakllari, tijorat banklari va moliyaviy institutlar orqali loyihalarni kreditlash, subsidiyalar va grantlarning turlari, xalqaro moliya institutlari ishtirokidagi moliyalashtirish imkoniyatlari.

16-mavzu. Hududlarning investitsion jozibadorligini oshirish va eksport imkoniyatlarini kengaytirish usullari

Investitsion muhit, ruxsat berish jarayonlarini soddalashtirish, “yagona darcha” tamoyili asosida xizmat ko‘rsatish tizimi. Davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish. Erkin iqtisodiy va industrial zonalar. Hududiy eksport salohiyati, sertifikatlashtirish, logistika. Hududiy investitsiya va eksport siyosatini amalga oshirishda davlat organlari va ularning faoliyati.

INTELLEKTUAL QOBILIYAT, TAHLILIIY VA MANTIQUIY FIKRLASHI SOHASIDA

17-mavzu. Intellektual qobiliyatni baholash

Nomzodning umumiy bilim darajasi, mulohaza yuritish qobiliyati va aqliy faolligi. Verbal intellekt (soʻz boyligi, soʻzlarni tushunish va ifoda eta olish qobiliyati). Aqliy faollik (qisqa vaqtda maʼlumotni qabul qilish va qayta ishlash qobiliyati). Eruditsiya (umumiy dunyoqarash va intellektual salohiyat). Maqol va iboralarni toʻldirish. Qisqa matnlarni tahlil qilish va xulosa chiqarish. Intellektual mantiq oʻyinlari (mozaikalar, toʻldirma testlar). Ijodiy fikrlash qobiliyati

Intellektual qobiliyat shaxsning umumiy bilim saviyasi, mulohaza yuritish qobiliyati, aqliy faolligi va verbal tafakkurini namoyon etadigan muhim salohiyatlardan biri hisoblanadi. Ushbu qobiliyat orqali shaxs maʼlumotni qabul qilish, qayta ishlash va yangicha yechimlar ishlab chiqish jarayonida oʻzini koʻrsata oladi. Verbal intellekt shaxsning soʻz boyligi, soʻzlarni tushunish va ifoda qilish koʻnikmalari orqali namoyon boʻladi. Aqliy faollik esa, qisqa vaqt ichida axborotni qabul qilish va undan maqsadli foydalanish qobiliyati bilan tavsiflanadi. Shu bilan birga, eruditsiya – keng qamrovli bilim va dunyoqarash, ijodiy fikrlash esa, yangi, standart boʻlmagan yondashuvlarni ishlab chiqish qobiliyati bilan bogʻliq. Test savollari maqol va iboralarni toʻldirish, qisqa matnlarni tahlil qilish, mantiq oʻyinlari orqali shaxsning aqliy salohiyatini baholashga xizmat qiladi.

18-mavzu. Tahliiy fikrlash qobiliyatini baholash

Nomzodning maʼlumotni tahlil qilish, muhim jihatlarni ajratib olish va xulosa chiqarish qobiliyati. Muammoni tahlil qilish va yechim taklif etish. Sabab-oqibat munosabatini tushunish. Axborotni tuzish va qayta tuzish qobiliyati. Tezkor qaror qabul qilish qobiliyati. Grafik va jadvallar boʻyicha savollar. Matn tahlili: tanqidiy fikrlash talab qilinadigan savollar. “Ssenariy yechimlari” – voqea yoki muammoli vaziyatlar asosida savollar.

Tahliliy fikrlash qobiliyati insonning maʼlumotlar bilan ishlash, ularni mazmunan tahlil qilish, muhim jihatlarni ajratib olish va xolis xulosa chiqarish imkoniyatini anglatadi. Mazkur qobiliyat asosida inson muammoli vaziyatlarni tizimli koʻrib chiqadi, sabab-oqibat aloqalarini aniqlaydi va oqilona yechimlarni ishlab chiqadi. Tahliiy fikrlash maʼlumotlar tuzilishi, qayta tuzilishi, jadval va grafiklardagi maʼlumotlarni tahlil qilish kabi mashqlar orqali namoyon boʻladi. Test savollari muammoli vaziyatlarga oid ssenariy yechimlari, tanqidiy tahlil talab qiladigan matnlar va tizimli qaror qabul qilish qobiliyatini aniqlashga moʻljallangan boʻladi.

19-mavzu. Mantiqiy fikrlash qobiliyatini baholash

Nomzodning mantiqiy qonuniyatlarni tushunish, ularni qo‘llash va mantiqiy xulosa chiqarish qobiliyati. Induktiv va deduktiv fikrlash. Qatorlar va tizimli mantiqiy ketma-ketliklar. Murojaat va xulosalar (mantiqiy xulosalar). Raqamli va harfli qatorlar mantiqiylikini topish. Mantiqiy bog‘lanishlarni topish.

Mantiqiy fikrlash qobiliyati shaxsning mantiqiy qonuniyatlarni anglash, ular asosida fikr yuritish va xolis xulosa chiqarish qobiliyatini namoyon etadi. Ushbu salohiyat orqali shaxs sabab va oqibatni bog‘laydi, mantiqiy zanjirlarni shakllantiradi va xulosalar chiqarishda mazmun hamda tartibga amal qiladi. Mantiqiy fikrlash induktiv va deduktiv usullar asosida shakllanadi va raqamli, harfli ketma-ketliklar, mantiqiy bog‘lanishlarni topish kabi mashqlar orqali namoyon bo‘ladi. Test savollari mantiqiy zanjirlar, murojaat-xulosa asosidagi savollar, mantiqiy qatorlarni davom ettirish kabi turlardan iborat bo‘lib, shaxsning fikrlash jarayonidagi izchillik va mantiqqa asoslangan xulosalar chiqarish qobiliyatini baholaydi.

20-mavzu. Rahbarga xos qadriyatlar

Boshqaruv jarayonida umumbashariy va milliy qadriyatlarning namoyon bo‘lishi. Rahbardagi o‘ziga xos xususiyatlarning boshqaruv jarayonida aks etishi. Shaxslararo munosabatda namoyon bo‘ladigan qadriyatlarning boshqaruv jarayoniga ta’siri. Shaxsning dunyoqarashi va etnopsixologik qadriyatlarning uzviy bog‘liqligi darajasi.

Boshqaruv jarayonida rahbarning shaxslararo munosabati va unda qadriyatlarning namoyon bo‘lishi. Rahbarning o‘z faoliyati natijalarini analiz va sintez qila olish darajasi. Rahbarda boshqa shaxslar faoliyatini baholay olish darajasining shakllanganligi.

Shaxsning o‘z va boshqalar faoliyatiga tanqidiy yondashuvi.

21-mavzu. Rahbarda tizimli tafakkur

Tizimli tafakkurning o‘ziga xos qirralarining faoliyat jarayonida namoyon bo‘lishi. Shaxs tomonidan vaziyatni umumlashtirish analiz va sintez qilishning boshqaruv jarayonidagi faoliyatda bilvosita hamda bevosita aks etishi. Rahbar faoliyatida tizimli tafakkur mahsulining aks etishi. Rahbarning qarorlar qabul qilishida tizimli tafakkurining namoyon bo‘lish qonuniyatlari.

Tizimli tafakkur va tafakkur turlarining uzviy bogʻliqligi. Tafakkur jarayonining boshqa ruhiy jarayonlar bilan bogʻliqligi.

XORIJIY TILNI BILISH SOHASIDA

22-mavzu. Xorijiy til koʻnikmalarini baholash

Talabgorlar ingliz tili boʻyicha B1 darajadagi grammatik va leksik kompetensiyalari hamda nutqiy kompetensiyalardan oʻqib tushunish koʻnikmalariga ega boʻlishlari lozim. **Grammatika boʻlimi:** fe'l zamonlari, modal feʼllar, sifat va ravishlarning qiyosiy darajalari, determinativ soʻzlar, predloglarni kundalik, ilmiy va sohaviy kontekstlarda toʻgʻri qoʻllay olish; **leksika boʻlimi:** soʻz yasalishi (qoʻshma soʻzlar va affiksatsiya), oʻzlashma (baynalmilal) va oʻzakdosh soʻzlar, antonimlar, sinonimlar va boshqa umumleksik munosabatlarni qoʻllay olishi; **oʻqib tushunish boʻlimi:** atrof-muhit, maishiy masalalar, shaxs va kasb psixologiyasi, madaniyat, ijtimoiy masalalar, fan va texnika yangiliklari, internet tarmoqlaridan foydalanishga oid matnlarni oʻqib tushunishni oʻz ichiga oladi.

ADABIYOTLAR ROʻYXATI

1. Mirziyoyev Sh. Yangi Oʻzbekiston va hozirgi zamon.- T., 2024
2. Saidov A., Aliyev A.Oʻzbekiston siyosiy va huquqiy fikri tarixi.
3. Saidov S. Oʻzbekistonda koʻppartiyaviylik tizimi: holati va muammolar // <https://www.uzanalytics.com/siyosat/3225/>.
4. Joʻrayev Q. Oʻzbekiston Respublikasi va jahon hamjamiyati.- T., 2024
6. Xusanov O.T. Konstitutsiyaviy huquq. Darslik, - T., 2024.
7. Mahalliy boshqaruv. Asadov Sh va boshqalar. Darslik. - T., 2017.
8. Raximova D.N. va boshqalar. Zamonvay menejment: nazariya va amaliyot. Gʻofur Gʻulom nashriyoti, 2009 .
9. Nazarova G.G., Muxamedjanova G.A., Salixova N.M., Ismailova N.S., Rozmetova N.B. Inson resurslari menejmenti /prof. B.Yu. Xodiyev tahriri ostida (oʻquv qoʻllanma), TDIU, 2010 y. 194-bet
10. Hayes, J. – The Theory i Praktika of Change Management. 4th Ed. London: Palgrave Macmillan (2014).
11. Qoraboyev J.F., Maxmudov I.I. Psixodiagnostik ekspert tizimi. – T.:Akademiya, 2014.
12. Maxmudov I.I., Qoraboyev J.F. Rahbar shaxs-psixodiagnostik ekspert tizimi. –T.: Akademiya, 2013.

13. Анастази А., Урбина С. Психологическое тестирование / Пер. с англ. - СПб.: Питер, 2011.

14. Методы психологической диагностики. - М.: Институт психологии РАН, 2004.

15. “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi PF-160-sonli Farmoni // <https://lex.uz/docs/6600413>

16. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-4947-sonli Farmoni

17. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 09.04.2025-yildagi 212-son “Respublika va mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlarining inson resurslarini boshqarish bo‘yicha faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida” gi qarori <https://lex.uz/docs/-7469644>

18. Raymond Murphy. English Grammar in Use. 5th ed., Cambridge University Press, 2019. -394 P.

19. Malcolm Mann, Steve Taylore-Knowles. Destination B1 Grammar&Vocabulary. Macmillan, 2007. – 255 P.

20. B1 Intermediate Reading Lessons. URL:

<https://www.cathoven.com/english-teaching-resources/b1-intermediate/>

21. British Council B1 Reading. URL:

<https://learnenglish.britishcouncil.org/skills/reading/b1-reading>